

Boaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

№ 15.

Marti 19. Aprilie

1860.

Legatului lui Ioanu Iuga.

*Am nsmele Tatxsi si alx Fuisxi si alx
cfjantsxi Dsx, Amin!*

Dsmneze, karere prin znxl pncxtl alx slx flis
Icsxl Xristox alx dnvxatxl ne mxritori (Mateix kapx
V si VI) ka slx flie dndxrtori kxtxl cel lipciul si
slx ajzte pre ei, — ax vlnexvxnatxl si ostepelere
mele dn kxrsxl achesti viedl trekxtore, dnkxtl mx
afx dn stare nx nxmai de a dndestxla si acigra
viitorxzl celoxl mxl deaprone klironomi ai mei, pen-
trka slx flie skxtiul si apxraci pentxl totxdeasna de
orice lipxl a viedxrei, xl totxodatxl a face vine xl
altora, earxl mxl vxrtosxl flilorxl mxlxl cerkatei mele
naxiuni romxnesti, ale kxeia lipse xl trevxinge snt
mxlre ka nxsinxzl mxrii.

Deci inima xl kxctxzl mexl mx dndeamxl kx
totxadincxzl, ka nxnl dnkxl mxl afxl din mila lxi Dze
dn vxtere xl sxpxtate, colocindmx de drepxl cel
mi se dx ka znl soxl mi pxrinte de lepile achesti px-
mxntxl, earxl mxl deaprone prin §§ 9 si 12 din kar-
tea II. Tit. 5 alx statxelorxl, slx amexl xl slx lasxl xn

Л Е Г А Т Ъ,

прекxm prin aчeasta dxl xl amexl xl lxl dntrexkxl kx
чea mxl kxratxl xl dextxminatxl a mea voingxl, dnda-
torindxl ne klironomi mei, kxm xl poxtindxl ne dext-
xtoriale kompetente че vorxl fl dnl timxvri, ka din
totx avereа xl старea mea slx се skoxl xl slx се
nxnl la чea mxl delinxl sigxpanxl xrtxtorele kxn-
taxvri celx fondxri:

I. 2000 фp. mon. k., adikxl: doxv mii fliorini dn
monexl de arxintxl, din kare slx kxrgxl vxrxeа inte-

presxl celx doxvnda anxalx de 5 фp. adikxl xinxl flior.,
adikxl zna sxtxl fliorini dn banl de arxintxl, ka la zixa
nxmelxl mexl slx mi се факxl znl парастасxl dn фiekare
anxl la vixerika romxnexkxl kx xrtmxzl Adormirei din
чтate; kx асea okacixne a патра парте din ачестxl
venitxl slx се жртфескxl la dndexinixrea ачестxi сер-
vixiul dsmnezeexkxl dnlx datinx; mxl dnkolo челелате
треi пxrxl slx се dnпардxl регxлатxl аша: 1/4 celx 25 ф.
la спиталxzl minitxreskxl; 1/4 фемеилорxl vxzvxe xl с-
раче, earxl 1/4 арестанцилорxl локал.

II. Pentxl спиталxzl xivilxl din Брашовxl lasxl znl
fondxl de 4000 фp. m. k. adikxl патxl mii fliorini banl
konvenxionalxl, din kare kxrgndxl venitxl anxalxl, ачe-
лаш slx се dntrvxingexe pentxl волнавl de naxixnea
xl релехеа mea, kxчl kx ачешtia snt mxl lipciul de-
kxtxl алxi; earxl dexl vxеодатxl с'ар dnтокmi аичl dn
Брашовxl vxvnl спиталxl менitxl nxmai pentxl ромxnl,
la ачea dnxmxplare voieskxl, ka fondxl xl аичl nxmitxl
dnkxl slx се трекxl la ачeлаш.

Amxl kxnoscxtxl xl m'amxl пxrtxnel dn kxrsxl
viedei mele, kx не xngxl vixerikxl школа есте сinxrxxl
mixlokxl de skxpare xl skxtxl апxrtorxl алx viitorxli
преа ixvitei mele naxiuni; dnsl токма dn асxl pri-
vixd xl zxl xl сinxiл чea mxl neapxratxl lipxl a еl.
Deci voieskxl tare xl vxrtosxl, ka slx amexl znl
fondxl de

III. 12,000 фp. adikxl doxvnxprexexe mii fliorini
banl de arxintxl, алx kxrxl venitxl anxalxl slx факxl znl
salariul de 600 фp. m. k. adikxl шасе sxtе fliorini m.
k. pentxl znl професорxl la школа naxionalxl ромxn-
exkxl de лeхеа vxsvritexl din Брашовxl, дела kare
чexxl ел xrtxtorele калитxi: Slx flie ромxnl xl kx
наштереа xl kx сinximxntxl slx; slx се сvxnl la
чexчетаре, nxnl dnkxtxl ар fl адxnатxl dn штинде xl
mxl vxrtosxl dn специалitateа, ne kare va аеа slx о
проxnl dn шкоlx; voieskxl dnsl, ka nxmai din doxv

зорѣ, ар ѿ маї сїгрѣ, ар адъче шї знѣ венїтѣ маї таре, дѣкъ с'ар ашеза дн реалїтѣдї немїшкѣторѣ, адїкъ мошї шї касе, атѣнчї аскѣлѣндѣ шї пѣререа е-форїеї днгрѣдї, ласѣ тѣтъ воїа ка сѣ факѣ дн прївїнѣа ачѣста, прекѣтн ва ѿ маї сїгрѣ шї маї кѣ фолосѣ.

к) Тѣте сокотеледе ачесторѣ фондѣрї сѣ ле дїнѣ преа реглѣтѣ шї нѣ нѣмаї сѣ ле сѣштѣрнѣ ла докѣлѣ маї днналѣ прїн епїскопїа Сївїлїлї, чї сѣ ле шї пѣ-влїче дн фїекаре анѣ прїн тїпарїѣ. Прїн докѣлѣ маї днналѣ днделегѣ еѣ аїчї не ачелѣ дїкастерїѣ сѣпретѣ, каре ва ѿ менїтѣ дѣпѣ тїмпѣрї ка сѣ адмїнїстрѣ шї сѣ сѣпѣнѣ ла ревісіоне тѣте венїтѣрїле вїсерїчештї, школастїче шї фїлантропїче але нацїзней ромѣне.

Фїїндѣкѣ мїе днї е престе пѣтїнѣдѣ ка сѣ пре-вѣзѣ не знѣ кѣрсѣ де анї маї мѣлѣдї днпїнте тѣте тре-вїле шкѣлелорѣ нѣстрѣ нацїонале, де ачѣеа рѣмѣне ла днделенчѣнеа шї патриотїзмѣлѣ ачестѣї комїтетѣ, ка тотѣдеазна сѣ се сїлѣекѣ а корѣспѣнде шї а дндестѣла челе маї неапѣрате треvїнѣде, шї дн тѣсѣра дн каре ва ѿ крескѣндѣ фондѣлѣ, алѣ кѣрїї їсворѣ днлѣ дескїдѣ еѣ; еарѣ де пѣртїнїрї скѣндѣлїторѣ се ва фѣрї кѣ тот-адїнсѣлѣ, нїчї се ва да дн жѣдеката дѣмїї, нїчї ва вої нїмїлї тѣрѣрареа де рѣнаосѣлѣ сѣфелѣлїкї меѣ.

VI. Ашезѣндѣ еѣ ачестѣ легатѣ алѣ меѣ, крѣзѣ кѣ днтрѣ ашезареа лїї нѣ тѣ аватѣ днтрѣ нїмїкѣ дѣла лецїле де клїрономїѣ, каре се афлѣ дн пѣтере дн тїм-пѣлѣ кѣндѣ орѣндѣескѣ ачестеа шї маї вѣртосѣ кѣ ле-гатѣлѣ меѣ нїчїдекѣтн нѣ трече престе а треїа парте а стѣрїеї меле, деспре каре почѣ дїспѣне лїберѣ, чї кѣ еа кѣсп.нде о сѣтѣ маїмѣлѣ днсемпѣторѣ; дѣкъ тотѣн с'ар днлѣмпла ка сѣ фїѣ трекѣлѣ дн ведере врео хо-тѣрѣре а лецїї, воїескѣ ка днн прїчїна ачѣста нїчїде-кѣтн сѣ нѣ се десфїїнѣдезе легатѣлѣ, чї нѣмаї сѣ се ко-рѣгѣ стрѣнсѣ днтрѣ днцѣлескѣ лецїї, еарѣ маї мѣлѣтѣ нїмїкѣ шї сѣ рѣмѣнѣ днлѣрїтѣ. Вреѣ еарѣш таре шї вѣртосѣ, ка дѣкъ кѣтнва статѣлѣ сѣѣ прїн врезнѣ еве-нїмѣнїѣ кѣ тотѣлѣ неаштентатѣ, сѣѣ врео алѣ нацїзне орї алѣ статѣ ар пѣне тѣна не авереа шї фондѣрїле школастїче ромѣнештї, днкѣтѣ ачестеа сѣ нѣ се маї пѣтѣ нѣмї пропрїетате нацїоналѣ ромѣнѣ, ла асеменеа касѣ комїтетѣлѣ сѣ фїе дндаторатѣ а днгрїжї шї а фаче, ка фондѣрїле меле нїчїдекѣтн сѣ нѣ сѣ трѣкѣ дн пропрїетатеа статѣлѣ, сѣнѣтѣ орїшїче тїтѣлѣ, чї еле сѣ рѣмѣнѣ тотѣ дн пропрїетатеа нацїонїї, тѣкар де ар ѿ ачѣеа кїарѣ шї прїн мїжлѣчїреа шї скѣтѣлѣ вїсерїчїеї, кѣндѣ нѣ ар маї рѣмѣнеа алѣ кале дескїсѣ.

Еарѣ пѣнтрѣка ачестѣ легатѣ алѣ меѣ сѣ аїлѣ тѣрїѣ пѣкѣлѣтїтѣ шї пѣстрѣмѣтатѣ дн венї, днлѣ сѣвскрїѣ

шї днлѣ днлѣрескѣ еѣ днсѣмї кѣ сѣвскрїереа нѣмелѣлї меѣ шї кѣ пѣнтереа пѣчегїї меле; тотѣодатѣ пѣнѣ шї де марторї аї воїнѣеї меле нескїмѣвате дн фаѣа днї Дѣмнезеѣ шї а ѣменїлорѣ не дѣмнеалорѣ крѣдїнчѣмї вѣрѣадї шї прїетїнї аї меї, карїї се шї вѣдѣ аїчї сѣв-скрїшї.

Брашовѣ, дн 12./24. Ізліе 1851.

Ioani Iuga m. p.

Thoma Wasiliu,

парохѣ докѣлїлї,

ка марторѣ алѣ воїнѣеї Домнѣлї
легатарѣ.

Georgie Baritiu,

ка марторѣ шї дескрїїторѣ алѣ во-
їнѣеї Днлї легатарѣ.

Постскрїптѣ. Се днцелѣде де сїне, тотѣшї афлѣ кѣ кале а дѣкїара шї дн ачестѣ постскрїптѣ, кѣткѣ легатѣлѣ ачѣста днн 12./24. Ізліе 1851 десфїїнѣгѣзѣ не челѣ маї векї алѣ меѣ днн анѣлѣ 1842, 6./25. Ауплїеї шї нѣмаї сїнѣгрѣ арѣ тѣрїе шї пѣтере легалѣ.

Брашовѣ, дн 12./24. Ізліе 1851.

KODIЧЛѢ СѢѢ КЪРТИЧКЪ. Прїн ачестѣ адаосѣ алѣ меѣ маї ласѣ 1225 галїнї а 4 фр. 48 кр. м. к. зїкѣ: Ѣна мїїе дѣвѣсте дѣвѣчї чїнчї галїнї днп. кѣ ачѣа кондїцїне, ка репрескїтанцїа шї кѣраторїї сѣ. вїсерїчїеї дрѣптѣ крѣдїнчѣсе кѣ храмѣлѣ Адорпїреї Маїчїеї Домнѣлї днн четатеа Брашовѣлї сѣ аїлѣ вѣлѣ-тате шї сѣ се днпѣрїчїнезе а ашеза сѣтн ачѣста кѣтѣ маї кѣрѣндѣ ка фондѣ не о їпотекѣ сїгрѣ, еарѣ венї-тѣлѣ ачелѣш сѣлѣ деа дн фїекаре анѣ ла тѣна не-пѣтеї меле Катїнка Мїхѣлї Мїлеа, пѣскѣтѣ X. Ізіе ка ажѣторїѣ, де каре о афлѣ вреднїкѣ а і се да не кѣтѣ ва ѿ дѣнса дн вїаѣтѣ; еарѣ дѣпѣ мѣртеа еї ачелаш ажѣторїѣ сѣ трѣкѣ ла копїї дѣнсеї, дѣкѣтнва днї ва а-веа; еарѣ неавѣндѣ пѣпѣтѣ-меа Катїнка копїї, дѣпѣ мѣртеа дѣнсеї венїтѣлѣ ачестѣї фондѣ сѣ се префакѣ дн ажѣторїѣ сѣѣ адаосѣ ла зѣстрѣа знѣора днн ачеле фе-тїде де але фраѣїлорѣ меї сѣѣ фраѣїлорѣ еї, каре дѣпѣ дрѣпта жѣдекатѣ а кѣраторїлорѣ сѣсѣ нѣмїтеї вїсерїчї с'ар афла маї вреднїче атѣтѣ прїн пѣртѣрїле лорѣ кѣ-вїѣсе шї непрїхѣнїте, кѣлѣ шї пѣнтрѣ лїнса де авере днтрѣ каре с'ар афла кѣтаре дннтрѣ фамїлїї. Еарѣ ла днлѣмпларе дѣкъ дннтрѣ рѣденїїле меле колатерале нѣнѣ ла а онта спїдѣ нѣ с'ар афла нїчї о фетїдѣ де тѣрїтатѣ, сѣѣ кѣ фамїлїїле рѣдїте кѣ мїне ар авеа

стърі атъѣ де вѣне, дѣкѣтѣ пѣ ар сімці тревѣнцѣ де асемenea мѣлѣ, атѣнчі дѣн венітѣріе анале але ачестѣ фондѣ съ се дѣзестрезе алте фетіде де фаміліі вѣне ші кѣвіоѣсе, дѣсъ маі дѣпсіте, дѣндре негѣдеторі ші дѣндре аі вѣрваділорѣ де штіунцѣ, ромѣні де па- штере, дѣсъ нѣмаі дѣн Брашовѣ, чі ашеа, ка фетіделе орфане де татѣ ші де мѣлѣ, сѣѣ ші нѣмаі де татѣ съ аіѣв дѣнтіегате (протіе). Тотѣдеаѣна дѣсъ а чѣнчеа парте (1/5) дѣн довѣнзі пѣстрѣндѣсе съ се алѣтѣре ла фондѣ, ка ачелаш съ крѣскѣ, дѣсъ ачѣста нѣмаі дела мѣртеа непѣтеі меле Катінкеі дѣнаіте. Дела знѣ ажторіѣ де зестре пѣлѣ ла алѣлѣ интереселе се ворѣ адѣна реглатѣ не фіекаре анѣ, се ворѣ капіталіза де- осевітѣ де фондѣ, еарѣ апоі ла тімплѣ черѣтѣ се ворѣ префаче дѣн ажторіѣрі де зестре, дѣкѣ ші ла кѣте 2 персѣне, дѣкѣ сѣма дѣн интересе ар фі апѣкатѣ а се страпце дѣн кѣте 4 а 5 апі сѣѣ маі мѣлѣтѣ. Фондѣлѣ ка фондѣ съ рѣмѣлѣ дѣн вѣчі неатіносѣ.

2. Съ се маі скѣдѣ дѣн стареа мѣа дѣкѣ ші 2000 ф. м. к. зѣкѣ: дѣѣ мѣі фіоріні монетѣ копв., ка кѣпіталѣ менітѣ де міне спре ажторіѣ ла зідіреа знѣі вісерічі ромѣнешті де редеаа рѣсѣрітѣлѣ дрепѣтѣ кре- дѣнчѣѣсѣ дѣн Брашовѣ кѣ храмѣлѣ сѣ. Адормірі; еарѣ пѣлѣ ва ажѣта Дзеѣ а се дѣчѣне ачѣа зідіре, кѣратѣ- ріі сѣѣ стрѣнса хорѣ рѣспѣндере дѣлѣ ворѣ ашеза кѣ довѣндѣ іпотекеріѣ, алѣтѣрѣндѣ не фіекаре анѣ инте- реселе ла кѣпіталѣ.

3. Ласѣ холда Nr. 1600 де 1295 стѣпж. пѣтраці дѣн кѣмпѣлѣ де мѣжлѣкѣ ал Брашовѣлѣ дѣн а 5-ѣа вѣздѣ, ла сѣ. вісерікѣ а пѣсѣрѣ дела Адорміре, кѣ ачѣа ле- гѣтѣрѣ кѣтрѣ репрѣсѣнтанціе ші кѣратѣрі, ка венітѣлѣ ачелелаш кѣратѣ съ се деа не фіѣкаре анѣ реглатѣ ла мѣлѣна парохѣлѣ ачестѣі вісерічі; еарѣ парохѣлѣ пѣнтрѣ ачѣстѣ даніе съ мѣ нѣменѣскѣ не міне ші фаміліа мѣа дѣн спіца дѣлѣгіа ла тѣте празнічеле дѣмпѣрѣнешті дѣпѣлѣ рѣтѣлѣ постѣрѣ; тотѣ одаѣ съ фіе даторѣ а прі- вегіе, дѣкѣ фондѣріе меле дѣн легатѣ ші код і- чі лѣ се адміністрѣ дѣн фріка лѣі Дзеѣ, еарѣ ла дѣн- контрѣ а дожені не чѣі Іенеші сѣѣ в'новаді дѣн пѣтре- реа апостоліеі салѣ, фѣрѣ дѣлѣсъ ка сѣ'ші пѣтѣ лѣа дрепѣлѣлѣ де а се атеѣсѣека ла адміністрѣреа фондѣрі- лорѣ дѣн вѣрѣлѣ кінѣ ѣрекаре.

4. Ласѣ 2000 ф. мон. к. зѣкѣ: дѣѣ мѣі фіоріні монетѣ копв., пѣнтрѣка дѣкѣ Татѣлѣ черѣскѣ ва віне- воі а мѣ кіема ла сінеші, съ мѣ се рідіче знѣ монѣ- ментѣлѣ фаміларѣ де марторѣ, кѣ інскріпціоні ромѣ- нешті прівііѣѣре атѣтѣ ла фаміліа Іѣга, кѣтѣ ші дѣн деосеві ла міне дѣнсѣмі, атѣтѣ ка знѣ семнѣ трѣлѣскѣ

алѣ немѣрїреі сѣѣлетѣлѣ, кѣтѣ ші спре дѣндемнарѣе алтора ла фачері де віне; еарѣ монѣментѣлѣ ші крїпта ворѣ аѣа форма дѣн алѣтѣратѣлѣ десемнѣ.

Ші мѣам дѣнсемнатѣ ачѣстѣ воіунѣ позѣ а мѣа ла анѣлѣ Домнѣлѣ зна мѣіе опѣтѣ сѣте чѣнчїзѣлѣ мѣ шасѣ, Іанѣаріе дѣн 2./14. де фадѣ кѣ марторіі поѣтіпї дѣнадіносѣ.

Ioanu Iuga m. p.

Thoma Wasiu,

парохѣ локѣлѣ,

ка марторѣ алѣ воіунѣі Домнѣлѣ
легатарѣ.

Georgie Baritiu.

ка марторѣ ші дескрїпторѣ алѣ во-
іунѣі Длѣі легатарѣ.

Ceva despre I.

Multe s'or scrisu pone adi despre u finale, in- se despre i in intelessulu de faċie nu mi adducu a mente a fi cititu undeva vero commemoratiune. —

Modurile scrierei cu littere strabune usitate si cunoscutе nu correspondu sonului firescu a limbei dulce romane in privintia aplicarei lui i, dupоce lim- ba romana are multe cuvinte unde littera i dupo pro- nuntiatiunea frіesca si adeverata a limbei precum ele s'audu curatu din gura poporului, suna ca si ie.

Dache la scrierea assimineloru cuvinte vomu a- ve inaintea ochiloru modulu scrierii cuvintelору lati- ne, atunci nu ne vomu departa neci dela originalita- te, neci dela poporu, prin urmare nu ne vomu schi- mosi limba cea dulce cu pronuntiatiunea sfortiata de dupo modurile scrierii de totu false, limbei noastre neci decatu accomodate.

Slavonii anco la traducerea cartiiloru nōstre basіricesci oru cunoscutu sonulu ie prin adoptarea slovei ђ, care suna ca si ie; — asie daro modulu scrierii si usuarii lui i in atari cuvinte ar fi se se scrie dupo parerea mea cu unu accentu gravu dea- supra (i), dupоce assіmine semnu avemu si la é cu sunetu ca si la ó unde acesta se pronuntia oa, de essemplu: dīmnu, (dignus) indimnu ca-si candu ar fi scrissu diemnu, indiemnu éro nu demnu condemnu, fiindca cuvintele aceste au cu totu diferita símnifica- tiune, dígitu ca si candu ar fi scrissu diegetu dupo

sunetu curatu a limbei si nu degetu, si asie mai de parte cirou, circelu (circellu), judiciu, judicata, viru (vir), forfeci, rancidu, mucidu, langidu, viscidu, nitidu, vicinu, verde, nigru, cugitu, ierna, ligatura, nutritiu, credimentu, virga, virgura, basirica, seditoria, dominica, pedica, limpide, pire (pira), piri (pili), limnu, cristinu, ilu (ille) si nu elu, istu (iste), ligare, culgere, dirigere, vindicare, incipere, splicare, timere — asie si assimine cuvinte luciferu, sagita, tristitia, tineritia, furcia, betrenitia, albittia, nigritia, furcia (furcilla), massia (maxilla), precum si nutriscu, nutrisce, nutrisa (dela latinu nutrisco nutriso), betranisce, betranisce (veteranisco), floriscu, florisca, florisa, (florisco), formisu, formiscu, formisa, formisca (formiso, formisco) si altele assimine. —

Cunoscimu prea bine neajungerile cu care ne luptamu in scriere cu littere strabune, ma socotimu a ne ajuta dupo potintia pone ce din di in di vomu deveni acolo, unde totu adeveratulu romanu de multa doresce. —

Unu Vassiovanu.

Adres'a

camerei legislative din Romania,

ca responsula cuventulu de tronul
alu Domnului 1860

(dupa decursulu desbaterilor a treia formulare, in care forma s'a si primitu de camera.)

Prea inaltiate Dómne!

Adunarea a ascultatu cu o adenca luare aminte, espresiunea simtiementelor patriotice rostite de Maria Ta. Recunoascerea votului nationalu dela 5 si 24 Ianuarie, de catra puterile garante, ne da o asecurare mai multu ca, regulanduse astfelu, positionea politica a tieriei, amu facutu celu din taiu si mai mare pasu, spre a ajunge la realisarea dorintieloru ambeloru tieri surori.

Preocupatiunea nostra cea mai de capetenie urméza, in adeveru, a fi vindecarea raneloru unui trecutulu jalnicu si durerosu, dupa cum Inaltimea Ta 'lu a disu, prin imbunatatiri morale si materiale, ce se voru introduce in institutiunile nostre.

Bazele noiei nostre orgauisatiuni, fiindu asie-

diate pe principii constitutionalu, dorimu din toata virtutea. a vedea acesti principii, incrustati in cugetele si in inimile tuturoru romaniloru, fara osebire: caci numai asia vomu putea fi siguri de a ajunge a ridica neamulu romanescu, la locul ce i se convine.

Setosi de a vedea realisanduse marele principii inscrite in conventiune, vomu priimi cu multiu mire proiectele de organisatiune, ce ne va infatisia gubernula M. Tale; si nu ne indoimu ca aceste proiecte voru fi in totudeuna, potrivite cu spiritulu conventiunei, cu midilócele de cari va putea dispune tieria, si cu trebuintiele ei bine simtite. De aceea, vomu privi ca o datorie sacra, de a urma calea aratata in mesagiulu Mtale dela 6. Decembr. Ca mandadari ai natiunei insa, ne socotimu asemenea datori, de a esprima aci, ca natiunea s'a simtitu adencu misicata la disolvarea fostei adunari. Ne place, cu tóte astea, a crede, ca numai o parintésca ingrijire pentru interesele patriei, a pututu indemna pe In. Ta, a consimti la disolvarea unei adunari, care, prin votulu seu dela 24. Ianuarie, chie mandu pe In. Ta la carma ambeloru Principate, a realizatu cea mai vie dorintia a romaniloru, unirea.

Patrushi de simtiementulu datorieloru noastre, nu ne vomu depart'a dela nepartinirea ce ne cere caracterulu nostru legislativu; nu vomu perde din vedere responsabilitatea ce ne implica acestu caracteru.

Nepartinirea acésta, proclamata de M. Ta in chipulu celu mai solemnu, ne da garantia, ca o vomu vedea neaparatu respectata cu o perfecta reciprocitate, de diferitele puteri ale statului. Numai astfelu ne vomu putea face demni de beneficiulu ce ne promite regimulu constitutionalu, regimu care, in totudeuna a formatu obiectulu uneia din dorintiele cele mai vii ale romaniloru.

Suntemu convinsi, Prea inaltiate Dómne, ca fitorulu patriei se reazima pe principulu unirei. Acestu principiu mantuitoru a devenitu credintia nestramutata a natiunei intregi, si re-inviindu'lu pentru a doua óra in persóna M. Tale, natiunea remane incredintiata, ca vei sci a'lu consolida si a'lu face sa triumfe, dupa aspiratiunile unanim ea tótei Romaniei.

Dumnedieu se proteje pe M. Ta, intru inde-

plinirea cu întregime a înaltei misiuni la care ai fostu chematu. Dumnezeu se binecuvinteze Principatele unite!

(Raportoru: Bibescu B. Brancoveanu.)

(D. „Nationalulu.“)

Adugi aminte de чело трекъте, ꙗъ чело де фадъ
ми те фереште де чело виѳоре!

E prea bine cunoscutu cititoriloru foiloru acestora, ca dela 20. Augustu a. tr., de candu incepusera a se lua mesuri colo susu spre a se introduce unele reformari mai potrivite cu datinele si usantiele tieriloru de coróna, mai din tóte partile esira in fruntariu capetele cele mai geniali si nationali, cu proiecte preste proiecte despre modalitatea cea mai corespundiatóre intru introducerea nóueloru reformari. Toti inse vorbindu isi trasera jarulu mai multu la óla sa, cređiundu, ca timpurile cele noue se potu earasi premeni cu haine de cele vechi, de si ceva mai carpite si mai renovate dupa schiambarea impregiurariloru.

Dela planele si motivarile esite in publicu din condeiulu celu resemnatu alu contelui Zay. — ce nu descoperi mai mici prospecte pentru statu, decatu chiaru si latirea lui pena la gurile Dunare, déca se va restitui Ungariei autonomi'a ei nationala, — pene in diu'a de astadi, candu ajunse la parol'a dilei a vedé resultatulu comisiunei alese pentru introducerea unoru reformari, in catu privescu acestea pe Ungaria, — noi am luat u numai actu despre tóte frecarile si pretinsiunile pentru recunoscerrea nationalitateri politice, ear' nu a celoru genetice, impartasindu din ele spre informarea publiculu; pentruca impregiurarile — nu ne ertara a esi si noi cu redescoperirea dorintieloru natiunei romane austriace, cu tóte, ca din diverse parti ni se impartasira unele impregiurari, ce ne impunea datorinti'a de a le semnalisa cu rubrulu imprimeriei, candu va fi cu scopu si cu putintia. — Romanii din Austri'a n'au gresitu, ca s'au tieut u cu mani cu picidóre de apromisiunile înaltulu regimu, pe care le vediaramu ca intrara in viétia incetulu cu incetulu. — Dela anulu 1849 incepundu, candu in responsulu ministerialu din 18. Iuliu emis u la petitiunea romaniloru, ni se garantá perfect'a egalitate

nationala, (Fóica Nr. 14, 1850) in faci'a cu drepturi egale; romanulu s'a increditu si s'a odihnit din partea acésta, urmandu cu scumpetate si credintia viua parinteseei admonitiuni facute intr'acelasiu respunsu:

„Dela romani numai depinde a sprijini mesurile guvernulu cu incredere si prevenire in fapta, si prin colucrare cu mesura si rumegata ai inlesni resolvirea problemei acesteia atatu de grele.“

„Eara barbatii cari se bucura de increderea conationalistiloru sei sunt cu preferintia chiamati, ai aduce la convingerea, ca natiunea romana singuru numai prin unita si strinsa alaturare catra guvern u va puté afla si va afla adeverala garantia pentru nestirbata realizare a desvoltarei nationala, care s'a garantatu si ei prin dreptatea si gratia Mai. Sale Imperatulu, si guvernulu Mai. Sale. va sci arata multiamita acestoru barbatii, déca ei in voru intrebui influinti'a sa in sensulu acesta si in voru nevoi a propaga intre poporulu seu cu reinviet'a consciintia de sene nationala si idei chiare despre legamentulu cu intrég'a monarchia si despre relatiunile cu natiunile colocutare.“

In sensulu cuventeloru acestoru solenele si a resolutu romanulu cu toti barbatii sei intieleginti, cu tóta conscientiositatea problem'a acésta care si o tiene inaintea ochiloru cu tóta santiania impropetata, si nice inimiculu lui nu i póte cu dreptu imputa séu alipi vreo macula catu de mica, de nu cumva din reintia, or din prepusu intipuitu.

Acésta incredintiare a romanulu fu intarita si cu alte emise mai inalte urmate din tempu in tempu — si ilustrata si prin înaltulu rostu imperatescu in scrisórea de mana cu data Lassenburgu in 9. Septbr. 1857, emisa catra In. Sa Arhiducele Albrecht, (Gaz. Nr. 71, 1857) in preagratiósele cuvinte:

„Pe lunga acésta inse staruitórea mea ingrijire va fi totudenna si intr'acolo indreptata, ca de aici incolo deosebitele rase de popóre se se sustiena in insusimea lor u nationala, si ca la cultivarea limbei lor u se se dea cuvenit'a privintia.“

Romanulu dara fiindu convinsu, ea in regimu e prea bine informatu de dorintiele poporulu romanu despre un'a, eara despre alta parte fiindu cu cea mai deplina incredere in egal'a iubire parentesca catra tóte popórele a in. regimu, a asteptatu

sucesiv'a realizare si dezvoltare a lucrurilor cu tota increderea, si acésta e caus'a, ca romanulu a tacutu. — Spre dovada ca romanulu doresce a fi si pe viitoriu esemplu de credintia si, ca astfelu, doresce a se bucura si elu in mesura egala de fructificarea inaltelor dispusatiuni in tota ramur'a, ne aflamu provocati a publica si cele urmatóre :

De pre malulu dreptu alu Somesiului.

Ca nu cumva tacerea nóstra cea adunca si indelungata se stirnésca si in animele cele mai curate nescari prepusuri ce s'ar paré a avé verunu fundamentu; ca nu cumva se ni se impute séu de un'a séu de alta parte ca privimu cu nepasare séu dóra chiaru cu recéla la cele ce se intempla — nu dicu — in lumea intréga, ci numai in imperati'a nóstra, ma inca si mai pucinu in giurulu séu cerculu nostru; ca nu cumva fratii nostri celi ce nu au avutu ocaziune de a cunósce sentimentele romaniloru si din acestu ténutu frumosu sanetosu romanticu — pentru tacerea observata de unu timpu incóce — se se alunece a crede, ca noi nu mai voimu a da neci unu semnu de viétia . . . si ca se prevenimu si alte prejudetie de unii pen' acum concepute, me incumetu a-mi apuca pen'a cea ruginita de neactivitate? cu pucina ghibacia indiestrata, inse cu atatu de mai mare bunavointia condusa, purtata si gubernata spre a incunoscintiá in publicu pre celi cari se intereséza de noi despre piale nóstre dorintie, cari ar fi: ca in vetrele nóstre strabune se fimu si noi odata impreuna cu limb'a si literatur'a nóstra respectati si pretiuiti! —

A. Inse ca se fimu respectati si pretiuiti prin altii, se postescó ncaparatu ca se ne respectamu si se ne pretiuimu noi pre noi insine; se ne pretiuimu si se ne iubimu limb'a nóstra cea dulce, frumoása, armoniósá si literatur'a ce incepe incetu incetioru a inflori: ca celu ce nu se pretiuiesce pre sine insusi nu e demnu se fia pretiuitu de altulu. Celu ce nu-si pretiuiesce si nu-si iubescé limb'a si literatur'a nu póte pretinde, ca acele se fia pretiuite si iubite de straini. —

Cine sufere se i-se calce in pecióre demnitatea omenésca, nu e demnu de ó sórte mai buna.

Celi ce privescu cu ochi indiferenti — se nu dicu reutaciosi — la drepturile loru, fia acele personale, comune ori nationale — 'i si instrainéza, 'i

si vendu drepturile si ca atari vendietori mirsiavi si necredientosi, nu-su vrednici de compatimire, cu atatu mai pucinu de crutiare. —

Déca se afla si insi, cari prin indeferentismulu oelu grosolanu, prin venarea altoru interese si prin cersire lingaritória de gratia straina se invoiescu in instrainarea séu vendiarea drepturiloru sale, lasu se judece unii competenti sanetosi la creri, intregi la anima. nepreocupati de prejudetie si nepartiali; éra eu me restringu la aceea intrebare temeraria (?) ca óre pretiuitu - ne-amu de ajunsu pre noi insine, limb'a si literatur'a nóstra pen' acum? Respunsulu va fi laconicu, inse credu ca nameritu: ba nu. Dara óre pentru ce nu? Pentru ca nu ne-amu cunoscutu pre noi insine, nu ne-amu sciutu originea cea stralucita *), nu ne-amu cunoscutu bine limb'a nóstra cea dulce; cace inca nu apucaseramu a gustá

---

*) Despre acést'a capetele nóstre erau pline cu cunoscintie mentienóse, cu pareri retacite supte dela straini, cari ne erau — si ne sunt pre aici — invetiatorii nostri. — Apoi e lucru sciutu, ca invetiatorii forméza spiritele scolariloru, ei impartasiescu eleviloru sei cunoscintiele loru adeverate séu mentienóse. Ei cu vadi'a loru impunatória aducu pe scolari acolo, catu vrendu, nevrendu trebue se respepteze aceea, ce respeptéza invetiatoriulu. Scolariulu trebue se iubésca séu se despretiuésca aceea ce iubescé séu despretiuiesce invetiatoriulu, cu unu cuventu invetiatoriulu intiparesce in mintea si anim'a scolariului ideile sale adeverate séu mentienóse. Cunoscundu dara invetiatorii nostri si primindu adevéru lu asertiunei de susu, ce mirare e déca pe ne acum nu ne-amu cunoscutu pre noi insine? Séu tocma de ne-amu si cunoscutu, ce mirare e déca — ne-amu temutu, ne-amu spaimentatu si ne-amu rusinatu de tipurile nóstre schimosite de nescó zegravi straini de multe ori carpaci — charlatani — malitiosi, lingaritori? Óre nu si pene in diu'a de astadi multi romani mai multu se cuprindu cu limb'a, literatur'a, istori'a si trebile altoru popóre nu numai colocuitórie ci chiaru si straine? Mai ca nu asi menti incumetandume a dice, ca multi barbati nascuti romani dóra mai mare si mai fundata cunoscintia au despre chinesi, decatu despre natiunea mam'a loru cea dulce, — care i-au nascutu, laptatu si crescutu. Ce se dicemu apoi despre unii ca

bine din dulcéti'a ei, indată incepeam a ne infundá numai cu limbi straine, cari erau si sunt totu atatea conditiuni pentru sustinerea viétiei de neaparata trebuintia.

Asia dara in trecutu nu ne-amu potutu cunósce pre noi insine, nu ne-amu potutu cunósce limb'a nóstra, éra literatur'a nóstra era chiaru „terra incognita.“

In catu pentru trecutu se ne scotimu a fi scusati?—

Dara óre in tempulu de facia scimu - ne noi pretiúi si cunóschemu - ne noi pre noi insine, limb'a si literatur'a nóstra? Si déca nu ne pretiuimu si nu ne cunóschemu pre noi insine, limb'a si literatur'a nóstra, óre mai putemu fi inca scusati, mantuiti si justificati?

La aceste intrebari raspunda fiacare pre care 'lu atinga, ca decumva a'si voi se respundu eu cu sinceritatea receruta, me-a-si aprinde paia in capu, ce voindu a incungiurá me voiu reintórce la dorintia mai susu espusa, care e: „se fimu pretiuiti si respectati din impreuna cu limb'a si literatura nóstra.“ —

Dorindu acésta nu facemu alta decatu oftamu ca cuventulu se se faca trupu, séu vorbindu mai limpede voim: ca dispusatiunile salutarie, ce se cuprindu in decretalu din véra al in. ministru de interne — in privintia crutiarei si respectarei limb'eloru fiacarei natiuni — se se puna odata si pentru noi aici in lucrare intocma; cace atinsulu decretu pentru noi pene acum — spre mirarea si daun'a nóstra! — nu'i altu oeva, decatu nesce litere mórte, cari altumintrea — dupa parerea si preceperea nóstra — infacisiéza nu numai dorintia si vointia in. ministru de interne, ci acela cuprinde

acestia? Asta data nemica, fara nu le potemu destulu recomandá citirea „Chroniceí Romaniloru“ de Sincai esita in lasi. Despre acésta carte cu totu dereptulu se póte dice: ca ce este scriptura pentru crescini, aceea e Chronic'a lui Sincai pentru romani, ca nationali. —

in sine chiaru principiulu de gubernare a prea în Domnitoriu. Si tocma acesta e motivulu aocelu puterosu, care ne-au indemnatu la descoperirea acestei dorintie generale. —

Fia-ne dara iertatu a vorbi între marginile cele anguste ale modestiei mai pre largu despre starea cea precaria á limb'ei nóstre facia cu scitulu decretu atatu de salutaru, alu carui intielesu se estinde peste tóte limb'ele nationalitatiloru din imperati'a austriaca, prin urmare si preste limb'a nóstra; pentru aceea acestu decretu au facutu o intiparire fórté placuta in toti celi ce-si iubescu limb'a mamei lor.

Acestu decretu au sternitu nesce sperantie dulci in animele tuturoru romaniloru caldi si cu o incordare a animei si a mentiei acceptamu, ca sperantiele cele dulci se nu fia numai ilusiuni momentane, ci acele realisanduse se fia duratorie: má unii sperantiele aceste le socoteamu a fi chiaru realiste, ci ca se ne convingemu mai bine cu datá ocaziune amu si facutu cercari. Si o! catu demare au fostu surprinderea nóstra vediendu: ca sperantiele cele dulci ce le-amu nutritu au fostu numai ilusiuni amare!! (Va urma.)

A s e m e n a r i.

Precum nai'a fora de carmutoriu se cofunda; asia si beseric'a lui Christosu fora de capu aru cadé. —

Precum olariulu in focu intaresce ólele cele facute din pamentu móle; asia si sufletulu s. cu amorea focului cerescu a intaritu pre apostolii cei pucini in credintia. —

Déca unu rege reportandu invingere se reintórce, prensii inca urméza triumfulu, si numai dupa aceea se pedepsescu: asia in diu'a judecatei se voru presenta si cei rei, ascultandusi sententia. —

Precum sórele - si revarsa radiale sale preste totu pamentulu: asia si Isusu si a versatu intieptiunea invetiaturei sale asupra neamului omenescu. —